Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2014–2015

34 200 XIII Jaarverslag en slotwet Ministerie van Economische Zaken 2014

Nr. 5

VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 10 juni 2015

De vaste commissie voor Economische Zaken, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer verslag uit te brengen in de vorm van een lijst van vragen met de daarop gegeven antwoorden.

De vragen zijn op 28 mei 2015 voorgelegd aan de Minister en de Staatssecretaris van Economische Zaken. Bij brief van 9 juni 2015 zijn ze door de Minister en de Staatssecretaris van Economische Zaken beantwoord.

Met de vaststelling van het verslag acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Vermeij

Adjunct-griffier van de commissie,
Thomassen

kst-34200-XIII-5
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2015

Vraag 1:
Wat is de reden van de onderuitputting bij de post lucht en ruimtevaart van € 14,4 miljoen? Wat is de reden om bij de 2e suppletoire begroting een verhoging van het oorspronkelijke budget met € 1,2 miljoen te verhogen?

Antwoord:
In de Slotwet is een onderuitputting van € 14,2 mln verantwoord op de post lucht en ruimtevaart. Deze onderuitputting wordt met name veroorzaakt doordat het beschikbare krediet voor Netherlands Aircraft Company (NAC) (€ 12,9 mln) in 2014 niet tot uitbetaling kwam, omdat NAC in 2014 niet kon voldoen aan de voorwaarde van risicodragend kapitaal. Daarnaast is een bedrag van € 1,9 mln aan rentebetalingen conform afspraak met het Ministerie van Financiën vrijgevallen ten gunste van het generale beeld. Hier tegenover stond een hogere kasuitfinanciering van € 0,6 mln op eerder aangegane verplichtingen. De verhoging in de 2e suppletoire begroting 2014 had betrekking op de uitgekeerde reguliere loon en prijsbijstelling (€ 0,2 mln) en een bijstelling voor de kasuitfinanciering van het project TAPAS (€ 1 mln).

Vraag 2:
Kunt u toelichten wat er is gebeurd met de versnelde betaling aan TNO van € 11 miljoen die is vastgesteld in de begroting van 2015? Hoe kan deze versnelde betaling gerelateerd worden aan de overschrijding bij TNO in 2014 van € 461.000? Wat betekent dit resultaat voor het meerjarige programma?

Antwoord:
De in de begroting 2015 vastgelegde versnelde betaling aan TNO in 2014 van € 11 mln is in december 2014 daadwerkelijk geëffectueerd. In 2014 vond op een totaal budget van € 139 mln een beperkte onderuitputting (geen overschrijding) plaats van € 461.000. De jaarlijkse beschikking aan TNO waarmee de financiële verplichtingen aan TNO worden vastgelegd is leidend voor de financiering van het meerjarig programma. Deze beperkte kasonderuitputting in 2014 heeft derhalve geen invloed op de uitvoering van het meerjarig programma.

Vraag 3:
Waarom is er niet eerder melding van gemaakt van de 10% overschrijding op de post Internationaal Innoveren bij de suppletoire begroting? Wat betekent deze overschrijding voor de meerjarenramingen op deze post? Waaraan zijn de extra middelen besteed?

Antwoord:
Er was in 2014 sprake van een overschrijding van het beschikbare kasbudget (€ 4 mln) met € 0,5 mln. Het betreft hier geen extra kosten, maar een beperkte verschuiving tussen jaren in de kasuitfinanciering van de aangegane verplichtingen die geen significante gevolgen heeft voor de meerjarenraming. Deze middelen op de post internationaal innoveren zijn ingezet voor de cofinanciering op Nederlandse deelname in de bedrijfsgerichte EU-programma's Eureka en Joint Technology Initiatives zoals ECSEL (gericht op elektronische componenten en systemen).
Deze verschuiving is niet eerder gemeld vanwege de beperkte omvang van de overschrijding (€ 0,5 mln).

Vraag 4:
Welke gevolgen heeft de onderuitputting van de begroting Topsectoren Overig gehad op de beleidsuitgangspunten van de Topsectoren voor 2014? Waar zijn deze niet bestede middelen begrotingstechnisch naar toe gegaan en waar kan dit terug gevonden worden?

Antwoord:
De verlaging van het budget Topsectoren overig (- € 43,4 mln) betrof voor € 25 mln een overheveling van het hiervoor geoormerkt budget aan OCW voor privaat-publieke samenwerking op het terrein van fundamenteel onderzoek via NWO (Kamerstuk 27 406, nr. 198). Dit is toegelicht in de 1e suppletoire begroting van het Ministerie van EZ en OCW, in respectievelijk beleidsartikel 12 Een sterk innovatievermogen (EZ) en beleidsartikel 16 Onderzoek en wetenschapsbeleid (OCW).

De resterende bijstelling van € 18,4 mln betrof onder meer:
- een overheveling van € 4,8 mln ten behoeve van de uitfinanciering van oude verplichtingen Smart Mix (beleidsartikel 12 Een sterk innovatievermogen) verantwoord en toegelicht in de 2e suppletoire begroting 2014 beleidsartikel 12 onder de categorieën Subsidies en Bijdragen aan (inter)nationale organisaties;
- een overheveling van € 4 mln voor de dekking van hogere schades op de BMKB (beleidsartikel 13 Een excellent ondernemingsklimaat), verwerkt in de 1e suppletoire begroting 2014 en toegelicht in beleidsartikel 13 onder de categorie garanties;
- een overheveling van € 10 mln voor de uitfinanciering van de lopende verplichtingen op de Valorisatieregeling, ICT-projecten PRIMA en Logius (beleidsartikel 13 Een excellent ondernemingsklimaat), verwerkt in de 2e suppletoire begroting 2014 en toegelicht onder beleidsartikel 12 categorie Bijdragen aan (inter)nationale organisaties.

Deze resterende bijstelling kon ten laste worden gebracht van in 2014 niet benodigde kas voor een aantal oude Innovatieprogramma's en diverse projecten zoals Be-Basic en CTMM waarvan de kasuitfinanciering minder snel verloopt dan geraamd was in de begroting. De uitfinanciering van deze projecten zal de komende jaren alsnog plaatsvinden. Deze bijstelling heeft derhalve geen effect op de beleidsuitgangspunten van de Topsectoren.

Vraag 5:
Hoe is de overschrijding van het budget van de Grote Technologische Instituten van € 2,1 miljoen ontstaan? Hoe verhoudt deze overschrijding zich tot het meerjarenperspectief 2015 en verder?

Antwoord:
De hogere realisatie van de uitgaven op de Grote Technologische Instituten van € 2,1 mln wordt met name veroorzaakt door:
- loonbijstelling (sociale lasten) (€ 0,2 mln);
- een bijdrage voor TO2 brede samenwerkingsprojecten die gericht zijn op de in Horizon 2020 geformuleerde maatschappelijke uitdagingen, waarover de Tweede Kamer per brief is geïnformeerd (Kamerstuk 32 637 nr. 146) (€ 1 mln);
- een bijdrage voor onderzoekslijnen die de TKI's hebben afgesproken (€ 0,3 mln);
- een bijdrage aan NLR voor de inbedding van het organiserend vermogen en de netwerkvorming van de TTI's en voor het inbedden van het strategisch onderzoek van de TTI's (€ 0,6 mln), waarvan het beleid per brief is toegelicht (Kamerstuk 28 753, 32 637 nr. 33)

De genoemde bijstelling van het budget is verwerkt in de 1e en 2e suppletoire begroting 2014. De loonbijstellingstranche heeft een structurele doorwerking in het budget. De overige bijstellingen hebben een meerjarig doorwerking in het kasbudget tot uiterlijk 2016.

Vraag 6:
Kan de Minister aangeven of de drie stimuleringsmiddelen voor onder andere mkb (BMKB, GO en Groeifaciliteit) succesvol en aantrekkelijk voor ondernemers zijn, gezien het feit dat voor € 1,1 miljard minder aan

verplichtingen is aangegaan dan geraamd en de daling van het gebruik van de fondsen al enige jaren zichtbaar is?

Antwoord:
Wanneer naar het gebruik van de BMKB, GO en Groeifaciliteit vanaf 2009 gekeken wordt, dan zien we het volgende:

Tabel: Gebruik BMKB, GO en GF (bedragen in miljoenen euro)[1]

		2012	2013 jan t/m juni	2013	2014 jan t/m juni	2014
–	Borgstelling MKB-kredieten (BMKB)	486	175	344	169	372
–	Garantie Ondernemingsfinanciering (GO)					
	Gebruik[2], actueel na annulering/terugname[3]	117	36	62	39	109
–	Groeifaciliteit (GF)					
	Gefiatteerde garanties	14,5		8,1	15,2	35,5

[1] Cijfers zijn per half jaar cumulatief
[2] Gecorrigeerd voor annulering/terugname in latere jaren. Als gevolg van overloop van jaar op jaar ontstaat er een verschil tussen fiattering en verstrekking van garanties.
[3] De overheid staat garant voor 50%, dus de leningsbedragen zijn het dubbele hiervan.

Het blijkt dat deze 3 instrumenten ieder een eigen gebruikspatroon kennen. Daaruit blijkt gemiddeld dat bij economisch herstel het gebruik fors kan groeien. Dat heeft te maken met één van de kenmerken van de instrumenten, namelijk dat ze alleen gebruikt mogen worden voor nieuwe financieringen (*fresh money*). Dat houdt in dat herfinancieringen, die met name van belang zijn bij conjuncturele teruggang, niet onder de garantie gebracht kunnen worden. Daarvoor zijn een aantal overwegingen:

- In de eerste plaats zijn nieuwe financieringen vrijwel altijd groeigerelateerd in tegenstelling tot herfinancieringen. Door deze focus dragen de garantieregelingen dus vooral bij aan economische groei.
- In de tweede plaats zijn herfinancieringen doorgaans riskanter dan nieuwe financieringen. De toch al aanzienlijke verliezen die bij een slechte conjunctuur geleden worden, zouden dan verder toenemen. Bovendien speelt dat bij herfinancieringen de banken vaak gedwongen zijn om ook zonder garantie daartoe over te gaan, omdat bij faillissement van het bedrijf, die het gevolg zou kunnen zijn van het weigeren van herfinanciering, de bank toch verlies leidt op zijn bestaande financiering. Garanties op herfinancieringen zouden er in belangrijke mate toe leiden dat bestaande risico's van banken, die zij doorgaans toch in hun boeken zouden houden, naar de Staat overgeheveld worden.
- In de derde plaats betreft een deel van de herfinancieringen bedrijven in moeilijkheden. De staatssteunregels verbieden in dat geval overheidgaranties.

Daarom ben ik van mening dat de regelingen, zei het met een lager volume, toch succesvol zijn.
Wel is geconstateerd dat voor banken als gevolg van de Bazel regels bepaalde categorieën leningen minder aantrekkelijk worden. Het ongebruikte budget van de genoemde garantieregelingen wordt ingezet om het tot stand komen van nieuwe aanbieders, die de categorieën leningen die voor banken minder aantrekkelijk zijn geworden, te kunnen bedienen.

Vraag 7:
Zijn de overschrijdingen op de post HBO-Groen van incidentele of structurele aard?

Antwoord:
De overschrijding bij HBO-groen in 2014 is structureel van aard en wordt veroorzaakt door het aanpassen van OCW-conforme prijzen per instelling

en per graad. Voor 2014 is deze verhoging in de slotwet verwerkt, structureel is deze verhoging in de 1e suppletoire EZ-begroting 2015 verwerkt.